

HALLINTOVALIOKUNNAN LAUSUNTO 30/2008 vp

Valtioneuvoston selvitys rahapeliasioden käsittelystä neuvostossa

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Suuri valiokunta on 17 päivänä syyskuuta 2008 lähettänyt valtioneuvoston selvityksen rahapeliasioden käsittelystä neuvostossa (E 75/2008 vp) hallintovaliokunnalle mahdollisia toimenpiteitä varten.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- lainsäädäntöjohtaja Kimmo Hakonen, sisäasiainministeriö
- varatoimitusjohtaja Esko Romppainen, Raha-Automaattiyhdistys
- varatoimitusjohtaja Jussi Isotalo, Oy Veikkaus Ab
- toimitusjohtaja Ilmari Halinen, Fintoto Oy.

VALTIONEUVOSTON SELVITYS

Ehdotus

EU:lla ei ole yhteisötason rahapelialaa koskevaa lainsäädäntöä. EY:n tuomioistuimen oikeuskäytäntö sisältää käytännössä ainoat alaa koskevat oikeusohjeet.

Rahapelitoimintaa koskevat kysymykset liittyvät EY:n palvelujen tarjoamisen vapauteen, perustamissopimuksen 49 artiklaan, jonka mukaan kiellettyjä ovat rajoitukset, joilla rajoitetaan toiseen jäsenmaahan sijoittautuneen palvelun tarjoajan oikeutta tarjota palvelujaan myös muissa jäsenvaltioissa.

Rahapelitoimintaan liittyvän vakiintuneen tuomioistuinikäytännön mukaan rajoitukset tähän perusvapauteen voivat kuitenkin olla hyväksyttäviä, jos niitä voidaan perustella yleiseen etuun liittyvillä pakottavilla syillä (kuten kuluttajansuoja, petosten ehkäisy ja ongelmapelaamisen ehkäisy). Rajoitukset eivät kuitenkaan saa

rajoittavuudellaan ylittää sitä, mikä on välttämättömyyden takaamaan tavoiteltu päämäärä (suhteellisuusperiaate). Lisäksi rajoitusten tulee olla syrjimättömiä (syrjimättömyysperiaate). Rahapelitapauksissa onkin usein kysymys siitä, että yleisen edun mukainen poikkeusperuste on selkeästi olemassa, mutta harkittavaksi jää, onko sen turvaamiseksi valittu suojakeino oikeasuhtainen ja syrjimätön.

Komissio on tehnyt joitakin aloitteita lainsäädännön aikaan saamiseksi. Jäsenvaltioiden ja Euroopan parlamentin haluttomuus lainsäädäntötyön aloittamiseksi on tähän asti muodostunut esteeksi lainsäädännön aikaan saamiselle.

Puheenjohtajavaltion Ranskan aloitteesta rahapeliasioista keskustellaan sijoittautumisen ja palvelujen tarjoamisen työryhmässä. Puheenjohtaja on ilmoittanut tavoitteekseen yhteisten aiheiden kartoittamisen ja vastausten hakemisen

avoinna oleviin rahapelialan kysymyksiin. Kilpailukykyneuvostossa 1.—2.12.2008 on tarkoitus esitellä puheenjohtajamaan edistymisraportti työryhmässä käydyistä keskusteluista.

Valtioneuvoston kanta

Kansallisessa sääntelyssä on voitava jatkossakin päätyä kansalliseen yksinoikeusjärjestelmään, jos se on rikosten ja pelihaittojen torjumiseksi ja pelaajan muuten suojelemiseksi tarpeellista ja oikeasuhtaista. Järjestelmien rakennetta koskevien valintojen (esim. toimilupa- vai legaalinen yksinoikeusjärjestelmä) osalta Suomi ei kannata asian käsittelyä tässä yhteydessä neuvoston työryhmässä.

Suomi katsoo, että on sinänsä hyödyllistä keskustella EU:n puitteissa keinoista, joilla voitaisiin hakea pitemmällä tähtäyksellä rahapelitoiminnalle johdonmukaisuutta ja ennakoitavuutta yksittäisten EY-tuomioistuimen ratkaisujen sijaan. Lisäksi Suomi pitää hyödyllisenä, että työryhmäkeskusteluissa kuullaan kootusti jäsenval-

tioiden näkemyksiä rahapeleihin liittyvistä kansallisista erityispiirteistä. Näin voidaan paremmin hahmottaa kansalliset eroavaisuudet.

Suomen näkemyksen mukaan työryhmässä voidaan keskustella pelihaittojen ehkäisemisestä ja muusta pelaajien suojelemisesta EU-tasolla (esim. koskien ikärajoja ja markkinointia). Tätä kautta jäsenvaltiot voisivat saada lisävarmuutta siitä, että niiden järjestelmät ovat näiltä osin yhteensopivia palvelujen vapaan liikkuvuuden poikkeuseriaatteiden kanssa. Palveludirektiivikäsittelyssä noudatetun peruslinjan mukaisesti Suomi ei halua rahapeliasioiden käsittelyä muilta osin neuvoston työryhmässä.

Suomen lähtökohdan mukaan keskusteluissa tulee käsitellä kaikkia rahapelilajeja ja kaikkia pelaamisessa käytettäviä välineitä (esimerkiksi internet). Myös pelilajien ja pelaamisessa käytettävien välineiden arvioinnin lähtökohtana tulee olla pelihaittojen ehkäiseminen ja muu pelaajien suojeleminen.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Valiokunta pitää perusteltuna, että Euroopan unionissa keskustellaan poliittisella tasolla rahapelitoimintaan liittyvistä kysymyksistä. Neuvoston työryhmässä käytävän keskustelun pohjalta tulisi pyrkiä yksimielisesti hyväksyttäviin neuvoston päätelmiin, jotka tukevat vahvasti ja selkeästi kansallisten yksinoikeusjärjestelmien perusteita. Rahapelitoiminnan sääntelytarve tulee myös tulevaisuudessa rakentua kansallisiin lähtökohtiin. Periaatteellisesti ei voida pitää kannattavana, että linjaratkaisut jäävät enää vastaisuudessa yksittäisten EY-tuomioistuimen päätösten varaan. On nähtävissä, että pitemmällä aikavälillä oikeuskäytännön ohjausvaikutukset muodostuvat vähitellen yhä suuremmaksi uhkaksi yksinoikeuteen perustuville kansallisille järjestelmille.

Valiokunta korostaa, että yksinoikeusjärjestelmä osana rahapelitoiminnan sääntelykokonai-

suutta muodostaa tehokkaimman ja oikeasuhtaisen keinon ehkäistä rikoksia ja pelihaittoja. Etenkin rajatylittävän internet-pelaamisen myötä EU-tason keskustelut ovat tulleet entistäkin tarpeellisemmiksi. Valiokunta katsoo, että lähtömaaperiaate soveltuu huonosti rajatylittävään rahapelitoimintaan. Kohdemaan tulee voida vaatia rahapelilupa siinäkin tapauksessa, että pelien toimeenpanijalla on jo alkuperämaassa myönnetty pelilupa. Pelihaitat ilmenevät nimenomaan pelaajan olinpaikassa, minkä vuoksi pelitoiminnan valvonnan tulee tapahtua myös pelaajan oleskelumaassa.

Valiokunnan käsityksen mukaan käytäviä EU-tason keskusteluja ei ole syytä rajoittaa liian suppeasti koskemaan yksinomaan rahapelihaittojen ehkäisemistä ja muuta pelaajan suojelemista. Ratkaisuja tulee hakea myös ensisijaisesten ongelmien, kuten rajatylittävän internet-pelitoiminnan, ratkaisemiseksi kuitenkin niin, ettei

millään tavoin vaaranneta Suomen kansallisen yksinoikeusjärjestelmän oikeuttamisperusteita, vaan päinvastoin tuetaan niitä.

Lausunto

Lausuntonaan hallintovaliokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan edellä esitetyin painotuksin.

Helsingissä 24 päivänä lokakuuta 2008

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Tapani Tölli /kesk	Valto Koski /sd (osittain)
vpj.	Tapani Mäkinen /kok	Outi Mäkelä /kok
jäs.	Thomas Blomqvist /r	Petri Pihlajaniemi /kok
	Maarit Feldt-Ranta /sd	Pirkko Ruohonen-Lerner /ps
	Juha Hakola /kok	Lenita Toivakka /kok
	Heli Järvinen /vihr	Unto Valpas /vas
	Oiva Kaltiokumpu /kesk	Tuula Väättäinen /sd (osittain)
	Elsi Katainen /kesk	vjäs. Veijo Puhjo /vas.
	Timo Korhonen /kesk	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Ossi Lantto.